

SAMARBEIDSRÅDET FOR
TROS- OG LIVSSYSSAMFUNN
BERGEN

ÅRSMELDING 2018

Innhold

Forord	2
1. 2018 i korthet	3
2. Medlemmer	4
3. Dialog	5
4. Likebehandling	9
5. Organisasjon	10

Forord

Arbeidet i Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) Bergen baserer seg på to hovedpilarer, dialog og likebehandling. Gjennom dialog bygger vi gjensidig respekt og forståelse mellom mennesker med forskjellig tro og livssyn. Arbeidet for likebehandling av tros- og livssynssamfunn er basert på grunnleggende menneskerettigheter og prinsipper om ikke-diskriminering. Foreliggende årsmelding beskriver våre aktiviteter på disse feltene, og hvordan organisasjonen har utviklet seg i 2018.

STL Bergen ønsker å takke alle våre samarbeidspartnere for et godt samarbeid i 2018. Vi ønsker også å gi en stor takk til alle, både rådsmedlemmer, medlemsorganisasjoner og samarbeidspartnere, som har gitt mye av seg selv i form av frivillig arbeid til oss i STL Bergen.

John Rawcliffe
Leder

Alasdair McLellan
nestleder

Birgit van der Lans
organisasjonssekretær

STL Bergen på studietur i Berlin, 11. – 14. oktober 2018

I. 2018 i korthet

Februar

- På årsmøtet 7. februar ble Abu al Fadel Islamsk Kultursenter tatt opp som nytt medlemssamfunn. Kristensamfunnet var vertskap.

Mars

- Rådsmedlemmer og noen inviterte gjester kom den 21. mars sammen for en samtalekveld om religiøs dialog i Israel-Palestina, med Trond Bakkevig.

April

- 10. april arrangerte STL Bergen et kollokvium for religiøse ledere i anledning HL-senterets rapport 'Holdninger til jøder og muslimer i Norge'.
- Årets første rådsmøte ble avholdt den 25. april hos Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige.

Mai

- 7. mai inviterte STL Bergen til åpent dialogmøte på Bergen Offentlige Bibliotek. Tema: religionspolitikk vs. likestillingspolitikk. Innledning ved Ingvild Thorson Plesner, etterfulgt av panelsamtale med Plesner, Worod Ali Al Obaidi, Bano Abulrahman, og Anne Mathilde Garmann Klare.

Juni

- 20. juni samlet rådet seg for sommeravslutning med samtalekveld om menneskets plass i naturen. Dialogen ble innledet av rådsmedlem Linda Karin Eide (Kvekersamfunnet).

August

- Årets 2. rådsmøte ble avholdt hos Kristensamfunnet.

September

- 22. – 28. september ble festivalen Mangfoldsbyen arrangert for andre gang. 8 dager med 16 ulike arrangementer; deriblant åpent hus hos 7 medlemssamfunn, 2 tros- og livssynsvandring, og Bergens første dialogmiddag.

Oktober

- STL Bergen dro på studietur til Berlin (11. – 14. oktober). Gruppen besto av 14 deltakere fra Bahai-samfunnet, Bergen moske, Buddhistforbundet, Den norske kirke, Kristensamfunnet, og Kvekersamfunnet.
- 31. oktober arrangerte STL Bergen seminaret Chaplaincy i Bergen: tros- og livssynsmangfold på sykehus, sykehjem, i fengsel og i forsvaret.

November

- Årets 3. rådsmøte ble avholdt hos Human-Etisk Forbund den 13. november.
- 21. november ble det arrangert en tros- og livssynsvandring for Skranevatnet skole. 80 elever besøkte Bergen moske, Kristensamfunnet og Bahai-samfunnet

Desember

- Rådet avsluttet året den 12. desember med en samtalekveld om barneoppdragelse i tros- og livssynsperspektiv. Dialogen ble innledet av rådsmedlem Tone Holsen (Bahai-samfunnet).

2. Medlemssamfunn i 2018

Tros- eller livssynssamfunn
Abu al-Fadel Islamsk Kultursenter
Ahmadiyya Muslim Jama'at
Bahá'í-samfunnet i Bergen
Bergen Hindu Sabha
Bergen moské
Bergen Muslimske Forening
Bergen Singh Sabha Gurdwara
Buddhistforbundet
Den katolske kirke
Den norske kirke
Det Islamske Felleskap Bosnia og Hercegovina
Holistisk Forbund
Human-Etisk Forbund
Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige
Kristensamfunnet
Kvekersamfunnet
Metodistkirken
Den Thailandske Buddhistforening Hordaland

3. Dialog

Dialog er en samtale som skal skape gjensidig forståelse og respekt – uten at det er noe mål at man skal bli enige. STL Bergen ønsker å være en arena for intern dialog i rådet mellom representanter fra våre medlemssamfunn, for dialog mellom ledere og andre medlemmer fra ulike tros- og livssynssamfunn, og for åpen dialog i det offentlige rom. Målsetningen for 2018 var å inkludere flere av de allmenne medlemmene i tros- og livssynsdialogen, og styrke vår tilstedeværelse i lokalsamfunnet.

Dialog mellom rådsmedlemmer

Sentrale formål med intern dialog er å skape trygghet mellom rådets medlemmer og kunnskap og forståelse om hverandres tro og livssyn. Rådsmøter og samtalekvelder er de viktigste plattformer for det interne dialogarbeidet.

Det ble avholdt tre samtalekvelder i 2018, hvorav to i forbindelse med sommer- og vinteravslutning. Trond Bakkevig var hovedgjesten på en samtalekveld om religiøs dialog i Israel-Palestina, hvor han delte sine erfaringer som brobygger og leder for et samarbeid mellom kristne, jøder og muslimer i Jerusalem. «Menneskets plass i naturen» og «barneoppdragelse i tros- og livssynsperspektiv» var dialogtemaene på de andre to samtalekvelder, og begge ganger ble dialogen innledet av rådsmedlemmer.

Dialog om menneskets plass i naturen, 20. juni

Studietur til Berlin

I 2018 reiste STL Bergen til Berlin på en fire dagers studietur. Det var en gruppe på 14, med deltakere fra Bahai-samfunnet, Bergen moske, Buddhistforbundet, Den norske kirke, Kristensamfunnet, og Kvekersamfunnet. Gruppen besøkte ulike dialogprosjekter, trossamfunn, samt museer og minnesmerker.

Seminar for ledere i tros- og livssynssamfunn

Kollokvium om holdninger til jøder og muslimer, 10. april

Som nytt tiltak i 2018 arrangerte STL Bergen et seminar for ledere og representanter fra både medlemssamfunn og andre tros- og livssynssamfunn i Bergen, for å utdype samfunnsaktuelle debatter i felleskap. Kollokviet den 10. april diskuterte HL-senterets rapport «Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017». Rapporten ble presentert av professor Christhard Hoffmann, som ledet arbeidet med befolkningsundersøkelsen.

Dialog i det offentlige rom

Åpent dialogmøte: religionspolitikk vs likestillingspolitikk

Gjennom offentlige dialogmøter ønsker STL Bergen å løfte tros- og livssynspolitiske spørsmål. På vårens åpne dialogmøte på Bergen Offentlige Bibliotek holdt Ingvill Thorson Plesner (HL-senteret) et inspirerende foredrag om norsk religionspolitikk og menneskerettslige dilemmaer. Panelsamtalen fokuserte på likestillingsspørsmålet: skal staten stille krav til trossamfunn for å fremme likestilling? I panelet deltok Bano Abdulrahman, Worod Ali Al Obaidi og Anne Mathilde Garmann Klare.

Worod Al Obaidi, Anne Mathilde Garmann Klare, Bano Abdulrahman, moderator Christian Lomsdalen, Ingvild Thorson Plesner, 7. mai

Mangfoldsbyen 2018

Årets største prosjekt når det gjelder dialog i det offentlige rom var festivalen Mangfoldsbyen: tro og livssyn i dialog, som ble arrangert for andre gang (22. – 29. september). Formålene er å la bergensere bli bedre kjent med tros- og livssynssamfunn som de møter i nærmiljøene, å sette positivt søkelys på samarbeidet som eksisterer på tvers av tro og livssyn, og å skape flere møteplasser for personlig kontakt på tvers av kultur og livssyn. I løpet av åtte dager ble det avholdt 16 ulike arrangementer, deriblant åpent hus hos syv medlemsamfunn, to tros- og livssynsvandringer, og to panelsamtaler i regi av samarbeidspartnerne Kirkelig dialogsenter Bergen og UReDD-prosjektet (Bergen Offentlige Bibliotek). Nye tiltak var tros- og livssynsvandringer, som mange viste interesse for, samt Bergens første dialogmiddag i samarbeid med Kirkelig dialogsenter Bergen. 80 personer deltok men det var mange flere som ønsket seg plass.

Mangfoldsbyen bidrar til at flere av de allmenne medlemmene blir inkludert i tros- og livssynsdialogen, og til at STL Bergen blir bedre kjent i byen. Gjennom investeringer i markedsføring og nye tiltak opplevde vi et litt bedre oppmøte på de enkelte arrangementene sammenlignet med 2017, og dette forblir et viktig mål for Mangfoldsbyen 2019.

Åpent hus i Bergen moske, 28. september

Bergens første dialogmiddag, 26. september (bilder: Asfrid Persson)

Øvrige dialogprosjekter

Tre pågående dialogprosjekter har i 2018 bidratt til å styrke STL Bergens nettverk innad i medlemssamfunnene og andre tros- og livssynssamfunn:

- Som del av prosjekt **Dialogroten**, finansiert av STL nasjonalt, besøkte sekretariatet og nestleder åtte medlemssamfunn samt integreringstiltaket Folkevenn i Bergen. Avhengig av gruppesammensetning besto opplegget av en presentasjon om STL Bergen og arbeidet for et livssynsåpent samfunn, en behovskartleggende samtale og lavterskel dialogøvelser.
- Prosjektet **Bergen dialog pluss** er rettet mot å styrke tros- og livssynsdialogen blant muslimske trossamfunn i Bergen, i samarbeid med Bergen moske og Islamsk Fellesskap Bosnia og Hercegovina og med støtte fra Kulturdepartementet. En komite bestående av ungdommer fra Bergen moske og Islamsk Fellesskap forbereder en aktivitetsdag og en hyttetur for ungdommer fra ulike tros- og livssynssamfunn på våren 2019.
- 1. november begynte arbeidet med et nytt **kartleggingsprosjekt**, som skal synliggjøre tros- og livssynsmangfoldet i Bergen og omegn og opprette nye kontakter med tros- og livssynssamfunn. Prosjektet er finansiert av Kulturdepartementet og varer frem til 1. november 2019.

Satsing på ungdommer

I henhold til årsplanen ble det innført nye tiltak med ungdommer som målgruppe. På forespørsel av Skranevatnet skole arrangerte STL Bergen en tros- og livssynsvandring og Bergen moske, Bahai-samfunnet og Kristensamfunnet med 80 elever. Flere skoler har vist interesse, og avhengig av medlemssamfunnenes kapasitet vil tilbudet videreutvikles i 2019. STL Bergen ble også invitert til Metis vgs. for å presentere om tros- og livssynsmangfoldet i Bergen, noe som kan bli en del av skoletilbudet.

I samarbeid med FN-sambandet Sør-vest og illustratør Vetle Nes O'Shaugnessy, og med støtte fra Hordaland fylkeskommune, har STL Bergen i 2018 utviklet et gatekunstverksted for ungdommer i alder 13-18. Kurset kombinerer dialogtrening, menneskerettigheter som religionsfrihet og ytringsfrihet med graffiti/gatekunstkurs. Det vil gjennomføres to verksteder våren 2019, en i Bergen og en i en annen kommune i Hordaland.

4. Likebehandling

Et overordnet mål for STL Bergen er å bidra til at alle innbyggere i Bergen og omegn har lik tilgang til tjenester uavhengig av tro eller livssyn. I 2018 har STL Bergen fortsatt samarbeidet med helse- og omsorgssektoren og gravplass- og begravelsssektoren og talt medlemssamfunnenes sak i ulike høringssvar.

Likeverdige helsetjenester

Den 31. oktober arrangerte STL Bergen seminaret Chaplaincy i Bergen: tros- og livssynsmangfoldet på sykehus, sykehjem, i fengsel og i Forsvaret. Representanter fra disse institusjonene oppdaterte om hvordan åndelig og eksistensiell omsorg er organisert, og hvordan det tilrettelegges for livssynsmangfoldet blant pasienter, sykehjemsbeboere, innsatte i fengsel og ansatte i Forsvaret. Andre bidrag fokuserte på verktøy for kompetanseheving blant helsepersonell, fastleger og sykepleiestudenter. Seminaret utkomster vil bli utgangspunkt for arbeidet med likeverdige helsetjenester i 2019.

Foredragsholdere på chaplaincy-seminar, 31. oktober

Stillerom

I 2018 har STL Bergen fortsatt arbeidet med å få etablert flere livssyns åpne stillerom i Bergen, blant annet på det nye Barne- og ungdomssykehuset og Flesland lufthavn. Sistnevnte forventes ferdigstilt i begynnelsen av 2019. For at flere finner frem til det eksisterende tilbudet, har vi i tillegg utarbeidet et kart over livssyns åpne stillerom i utdanningsinstitusjoner og helse- og omsorgsinstitusjoner. Oversikten er klar for publisering på nettsiden i januar 2019.

Lokaler

Flere medlemssamfunn har behov for større eller mer egnede lokaler, og mange har uttrykt ønske om et bedre tilbud av livssyns åpne seremonirom for gravferd og andre seremonier. STL Bergen har i 2018 tatt opp problemstillingen i ulike høringssvar, og nedsatt en arbeidsgruppe som vil jobbe systematisk med saken i 2019. Som resultat av høringsuttalelser fra blant annet STL Bergen vil Bergen kommune utføre en utredning om livssynsnøytrale seremonirom i 2019, og samarbeide om et seminar for trossamfunn om lokaler i mars 2019.

Høringsuttalelser

Politisk talte STL Bergen tros- og livssynssamfunnenes sak i følgende høringssvar:

- Gravferdsplan for Bergen 2018-2028.

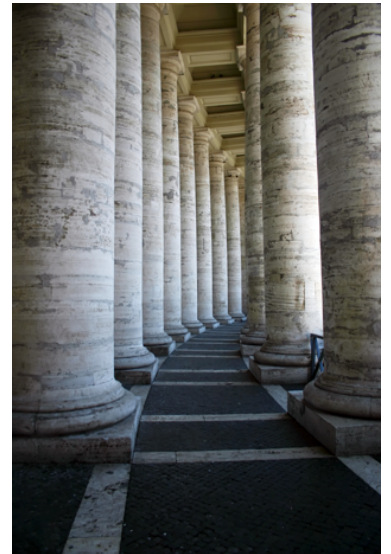
- Plan for mangfold og inkludering 2018-2022, Bergen kommune; samt muntlig innspill i møte med byråd for sosial, bolig og inkludering.
- Kulturarenaplan for Bergen kommune 2019-2039.

5. Organisasjon

Rådet

Rådet er STL Bergens øverste organ mellom årsmøtene. Rådet drøfter overordnede saker innenfor tros- og livssynsfeltet, inkludert dialog, etikk og politikk. I 2018 talte rådet 18 medlemsorganisasjoner, som sammen utgjør STL Bergen. Det er organisasjonene selv som oppnevner sine representanter. I 2018 har rådet møttes til fire formelle møter, inkludert årsmøte. Møtene ble avholdt hos Human-Etisk-Forbund, Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, Kristensamfunnet og Den norske kirke.

- I forbindelse med utvikling har rådet jobbet med struktur, mandat og prosedyrer for opptak av nye medlemssamfunn. Det ble vedtatt mandatdokumenter for rådet, arbeidsutvalget (fra 2019: styret), og leder.
- Rådsmøter ble videre brukt til drøfting av høringsvar, større prosjekter (Mangfoldsbyen), studieturen til Berlin og ulike arrangementer.
- Utover rådsmøter samlet rådet seg til sommer- og vinteravslutninger, samtalekvelder, og to seminarer. Rådsmedlemmer stilte i ulike komiteer, forberedte innledninger på samtalekvelder, deltok på arrangementer og var vertskap for medlemssamfunnenes deltakelse i Mangfoldsbyen og tros- og livssynsvandring. Åtte rådsmedlemmer var blant deltakerne på studietur til Berlin.

Arbeidsutvalget

Rådet delegerer administrative og organisatoriske saker til et arbeidsutvalg. Arbeidsutvalget leder virksomheten mellom rådsmøtene, innstiller saker til rådet og er arbeidsgiver for organisasjonssekretæren. Arbeidsutvalget har etter årsmøtet bestått av:

Navn	Tros/livssynssamfunn	Ansvar
John Rawcliffe	Kristensamfunnet	Leder
Alasdair McLellan	Bahá'í-samfunnet	Nestleder, økonomi

Arbeidsutvalget har i 2018 hatt ti møter. Møtene ble brukt til forberedelse av rådsmøter, planlegging av arrangementer og prosjekter, drøfting av organisasjonens økonomi, strategi og sammensetning, samt forberedelse av høringsvar. Utover møtevirksomhet har medlemmer i arbeidsutvalget ledet og deltatt på interne arrangementer, og deltatt på møter med politikere, samarbeidspartnere samt ulike eksterne konferanser og seminarer.

Ansatte

Birgit van der Lans var ansatt som organisasjonssekretær i en 50% stilling fra januar. I forbindelse med prosjektarbeid ble stillingen utvidet til 90% fra november 2018 fram til 1. november 2019. Arbeidsoppgavene består av administrativt arbeid, søknadsskriving, koordinering, intern og eksternt kommunikasjon, representasjon og arbeid med arrangementer og prosjekter.

Øvrige engasjementer Alasdair McLellan hadde en liten deltidsstilling i forbindelse med prosjekt Dialogroten, og Mohamed Saleh ble engasjert som ungdomskordinator i prosjekt Bergen dialog pluss (sistnevntes ansettelse trer i kraft januar – mai 2019).

Komiteer og arbeidsgrupper

Komité

Mangfoldsbyen

Medlemmer

Linda Karin Eide
Marianne Gammelsæter
Tove Løvstad
Anne Karin Åkra

Dialogpris

Hildegunn Isaksen
Jannicke Troe

Studietur

Tove Løvstad
Jannicke Troe

Bergen dialog pluss

Bano Abdulrahman
Adnan Osmicic
Mohamed Saleh
Sajjad Younas

Programkomite 2019

Hildegunn Isaksen
Sajjad Younas

Eksterne organer

Frivillighetsutvalg Bergen kommune

Organisasjonssekretær

Økonomi

STL Bergen har offentlig tilskudd som sin primære inntektskilde. I 2018 har vi mottatt driftstilskudd fra Bergen kommune og STL nasjonalt, og prosjekttilskudd fra Kulturdepartementet, STL nasjonalt, Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune. De siste tre årene har omsetningsøkningen ligget over 60 prosent hver år, som igjen har gjort det mulig å øke aktivitetsnivået og bli mer synlig.